Κυριακή ΙΑ' Λουκά: Για την παραβολή του Μεγάλου Δείπνου (Άγιος Κύριλλος, αρχιεπίσκοπος Αλεξανδρείας)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Δεκεμβρίου, 2022

[Λουκ. 14,16-24]

*«Ἄνθρωπός τις ἐποίησε **δεῖπνον μέγα**· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα (: Κάποιος άνθρωπος έκανε μεγάλο βραδινό συμπόσιο και κάλεσε πολλούς. Και την ώρα του δείπνου έστειλε το δούλο του για να πει στους καλεσμένους: "Ελάτε και μην αναβάλλετε, διότι είναι πλέον όλα έτοιμα")»* [Λουκ.14, 16-17].

Ας εξετάσουμε με λεπτομέρεια πριν από τα άλλα, ποια ακριβώς ήταν η αιτία, ώστε να μην καλεί σε γεύμα μάλλον, αλλά **σε δείπνο** πολλούς και μάλλον πριν από αυτό, ποιος άνθρωπος μπορεί να εννοηθεί από εμάς ο οποίος έστειλε τον υπηρέτη του να καλέσει για το δείπνο και ποιος είναι εκείνος που κάλεσε στο δείπνο, και ποιοι είναι γενικά εκείνοι που κλήθηκαν βέβαια, αλλά περιφρόνησαν την πρόσκληση.

Λοιπόν ως οικοδεσπότης «*άνθρωπος*» μπορεί να **εννοηθεί ο Θεός και Πατέρας**, γιατί οι εικόνες στην παραβολή πλάθονται βέβαια να ομοιάζουν προς την πραγματικότητα, αλλά οπωσδήποτε δεν είναι αυτές η ίδια η αλήθεια. **Ο ίδιος λοιπόν ο Δημιουργός και Πατέρας της δόξας παρέθεσε δείπνο μεγάλο, δηλαδή ετοίμασε οικουμενική πανήγυρη, φυσικά προς τιμήν του Χριστού, κατά τους εσχάτους καιρούς του αιώνα, όταν ήρθε σε εμάς ο Υιός, τότε και που υπέστη τον θάνατο για εμάς, και μας έδωσε να φάμε την σάρκα Του, επειδή είναι άρτος από τον ουρανό και δίνει ζωή στον κόσμο. Κατά το βράδυ όμως και κάτω από το φως των λύχνων σφαζόταν επίσης αμνός, σύμφωνα με τον νόμο του Μωυσή**. «*Δείπνο*» λοιπόν εύλογα ονομάσθηκε **η κλήση στον Χριστό**.

Έπειτα ποιος είναι ο απεσταλμένος, ο οποίος λέγει ότι είναι και δούλος; Ο ίδιος ασφαλώς ο Χριστός· **γιατί, ενώ ήταν Θεός από τη φύση Του και αληθινός Υιός του Θεού και Πατέρα, ταπείνωσε τον εαυτό Του, παίρνοντας μορφή δούλου**. Είναι λοιπόν Κύριος βέβαια των όλων, ως Θεός που γεννήθηκε από Θεό, την ονομασία όμως του «δούλου» θα μπορούσε κανείς να την εφαρμόσει εύλογα **στα μέτρα της ανθρώπινης φύσης Του**.

Πότε όμως στάλθηκε; «*Κατά την ώρα του δείπνου*», λέγει· γιατί δεν ήρθε στις αρχές τούτου του αιώνα ο μονογενής Λόγος του Πατέρα και έλαβε τη μορφή τη δική μας, αλλά σε καιρούς που θέλησε ο Εξουσιαστής, δηλαδή τους εσχάτους, όπως είπαμε παραπάνω. Και ποιος ήταν ο λόγος εκείνου που τους κάλεσε; «*Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα (: Ελάτε και μην αναβάλλετε, διότι είναι πλέον όλα έτοιμα)*». Γιατί ο Θεός και Πατέρας ετοίμασε για τους ανθρώπους στη γη με τον Χριστό τα αγαθά που έχουν δωριστεί στον κόσμο, **την άφεση των αμαρτιών**, **την κοινωνία του αγίου Πνεύματος**, **τη λαμπρότητα της υιοθεσίας**, **τη βασιλεία των ουρανών**. Σε αυτά κάλεσε ο Χριστός **με τις ευαγγελικές εντολές, και πριν από τους άλλους**, τον Ισραήλ.

«*Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν» (: Και άρχισαν όλοι οι καλεσμένοι, ο ένας μετά τον άλλον, μεμιάς, σαν να ήταν συνεννοημένοι, να δικαιολογούν την απουσία τους από το δείπνο. Ο πρώτος του είπε: ‘’Έχω αγοράσει κάποιο χωράφι και πρέπει να βγω έξω και να το δω. Σε παρακαλώ, θεώρησέ με δικαιολογημένο και απαλλαγμένο από την υποχρέωση να έλθω’’. Άλλος πάλι του είπε: ‘’Έχω αγοράσει πέντε ζευγάρια βόδια και πηγαίνω να τα δοκιμάσω. Σε παρακαλώ, συγχώρησε τη δικαιολογημένη απουσία μου’’. Κι ένας άλλος του είπε: ‘’Είμαι νιόπαντρος και γι’ αυτό δεν μπορώ να έλθω’’. Δηλαδή **οι προσκεκλημένοι όλοι απορροφήθηκαν από τις βιοτικές και τις σαρκικές τους μέριμνες και αδιαφόρησαν για την πρόσκληση του Θεού, ο οποίος τους καλούσε να γίνουν μέτοχοι και κληρονόμοι της βασιλείας Του**)»[Λουκ.14,18-20].

Μήπως λοιπόν σκέφθηκαν κάτι χρήσιμο για τον εαυτό τους; Μήπως θαύμασαν την αγαθότητα Εκείνου που τους κάλεσε, τη φροντίδα Του με την πρόσκληση του δούλου Του; Όχι, βέβαια, αλλά **περιφρόνησαν** και Αυτόν που τους καλούσε, και Εκείνον που έστειλε να τους καλέσει, και άρχισαν ένας ένας να παραιτούνται όλοι, δηλαδή με ένα σχεδόν σύνθημα.

Βλέπεις ότι **έχοντας συγκατανεύσει απερίσκεπτα προς τα πλέον γήινα, δεν βλέπουν τα νοητά και δεν κάνουν κανένα λόγο για τα προσδοκώμενα από τον Θεό**. Έπειτα, ποιοι πρέπει να θεωρηθούν αυτοί που παραιτήθηκαν εξαιτίας των χωραφιών και της γεωργικής εργασίας και της σαρκικής τεκνογονίας, παρά **οι προϊστάμενοι της ιουδαϊκής Συναγωγής**; Άνθρωποι με γεμάτα βαλάντια, που είναι κυριευμένοι από τη φιλοκέρδεια και συγκεντρώνουν όλη τη φροντίδα τους σε αυτό· γιατί από όλη τη θεόπνευστη Γραφή, όπως φαίνεται, μπορούμε να δούμε γι’ αυτά ακριβώς να κατηγορούνται.

Και όταν ακούσεις ότι έστειλε αυτός που παρέθετε το δείπνο τον δούλο του, να σκέφτεσαι **την ένσαρκη οικονομία** και τη δουλεία και την αποστολή. Και τι λοιπόν στάλθηκε να πει στους Ιουδαίους που προσκλήθηκαν με τον νόμο; «***Ελάτε, ήδη όλα είναι έτοιμα***». Εκείνοι όμως προβάλλοντας ο καθένας από κάποια δικαιολογία, αρνήθηκαν την πρόσκληση αυτή.

«*Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε (: Όταν λοιπόν γύρισε ο δούλος εκείνος, διηγήθηκε στον κύριό του τα όσα του είπαν οι καλεσμένοι***.*** *Τότε οργίστηκε ο οικοδεσπότης εναντίον των ανάξιων προσκαλεσμένων και είπε στον δούλο του: ‘’Βγες γρήγορα στις πλατείες και τους δρόμους της πόλεως και φέρε εδώ μέσα τους πτωχούς και τους αναπήρους και τους χωλούς και τους τυφλούς που θα βρεις εκεί. Κάλεσε δηλαδή* ***όσους είναι περιφρονημένοι μεταξύ των Ισραηλιτών****, αφού οι επίσημοι άρχοντες του Ισραήλ αρνούνται να δεχτούν τη σωτηρία που τους προσφέρει ο Μεσσίας’’)*» [Λουκ. 14, 21].

Επειδή όμως λοιπόν οι άρχοντες των Ιουδαίων απέρριψαν την πρόσκληση, καθώς έλεγαν οι ίδιοι: «*Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; (: μήπως πίστεψε σε Αυτόν κάποιος από τους άρχοντες, που είναι οι μόνοι αρμόδιοι να κρίνουν τα θρησκευτικά ζητήματα, ή από τους Φαρισαίους, που είναι άγρυπνοι φύλακες των παραδόσεων και της αληθινής πίστεως;)*» [Ιω. 7, 48], οργίσθηκε ο οικοδεσπότης, επειδή ήταν άξιοι να υποστούν τις συνέπειες του θυμού και της οργής Του. Τότε δηλαδή οργίστηκε ο οικοδεσπότης εναντίον των Ιουδαίων αρχόντων επειδή περιφρόνησαν το μεγάλο δείπνο, και έτσι αντί για εκείνους κλήθηκαν εκείνοι από το πλήθος των Ιουδαίων που βρίσκονταν στις πλατείες και στα σοκάκια, και είχαν ασθενή και ταπεινό τον νου, χωρίς πνευματική διαύγεια και αρτιότητα. **Γιατί αυτοί θα μπορούσαν να θεωρηθούν τυφλοί και χωλοί, αλλά όμως έγιναν δυνατοί και υγιείς με τον Χριστό, διδάχθηκαν να ορθοποδούν και δέχθηκαν στον νου τους το θείο φως.**

Ότι όμως επίστεψαν όχι και λίγοι από τους Ιουδαίους, μπορεί να το μάθει κανείς διαβάζοντας τις Πράξεις των αγίων Αποστόλων. Γιατί σε αυτές λέγεται ότι όταν μίλησε ο Πέτρος μπροστά στο λαό, πίστεψαν στην αρχή τρεις χιλιάδες, και ύστερα πολύ πλήθος. Αλλά από τη μια διδάσκοντας αυτά και από την άλλη θαυματουργώντας, οδηγούσαν το άδολο πλήθος στον Χριστό και πολλοί από τους Ιουδαίους πίστεψαν σε Αυτόν, τους οποίους μάλιστα οι Φαρισαίοι τους ονόμαζαν και «*καταραμένους*», απλά και μόνο επειδή πίστευαν στον Χριστό. Γιατί έλεγαν: «*μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ᾽ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι! (: Μήπως πίστεψε κάποιος από άρχοντες ή τους Φαρισαίους σ’ Αυτόν; (Κανείς δεν πίστεψε, διότι αυτοί τάχα μόνοι*

γνωρίζουν την αλήθεια και έχουν ορθή κρίση...). Αλλά πίστεψε αυτός ο αγράμματος όχλος, που δεν γνωρίζει τον νόμο και γι' αυτό είναι όλοι τους καταραμένοι)» [Ιω. 7, 48-49]. Εδώ γίνονται φανερά και τα δύο, **και ότι οι άρχοντες δεν πίστεψαν, και ότι πολλοί από το πλήθος πίστεψαν**, τα οποία και τα δύο υπαινίχθηκε η παραβολή, παρουσιάζοντας τους πρώτους να παραιτούνται, και τους άλλους να καλούνται και να υπακούουν.

«*Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος μου. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου (: ύστερα από λίγο επέστρεψε πάλι ο δούλος και είπε: ‘’Κύριε, έγινε όπως διέταξες, και υπάρχει ακόμη τόπος αδειανός στο σπίτι για να προσκληθούν κι άλλοι’’. Τότε είπε ο κύριος στο δούλο: ‘’Βγες έξω από την πόλη στους δρόμους και στους φράχτες των κτημάτων, όπου συνήθως μαζεύονται οι περιπλανώμενοι που δεν έχουν σπίτι και μόνιμη κατοικία. Κι επειδή αυτοί θα διστάζουν από συστολή να πάρουν μέρος στο δείπνο μου, παρακίνησέ τους επίμονα να μπουν εδώ για να γεμίσει το σπίτι μου. Προσκάλεσε δηλαδή και τους εθνικούς να πάρουν μέρος στα αγαθά της Βασιλείας μου· διότι σας βεβαιώνω ότι* ***κανένας από τους ανθρώπους εκείνους που κάλεσα και αρνήθηκαν την πρόσκλησή μου δε θα καθίσει, αλλά ούτε και θα γευθεί το δείπνο μου’’)***» [Λουκ. 14, 22-24].

Εδώ πρόσεχε σε παρακαλώ **την κλήση των εθνικών**, οι οποίοι έχουν εισέλθει με την πίστη μετά από τους εξ αίματος Ισραηλίτες. Γιατί παλαιότερα οι εθνικοί ήταν ακαλλιέργητοι στο μυαλό, εξαγριωμένοι στον νου και ζούσαν κατά κάποιο τρόπο έξω από την πόλη, επειδή δεν ζούσαν σύμφωνα με τις εντολές του νόμου, αλλά μάλλον με τρόπο κτηνώδη και με πολλή απερισκεψία, γι’ αυτό και εκείνος που προσκαλούσε στο δείπνο στάλθηκε και σε εκείνους που βρίσκονταν στους αγρούς και στους φράκτες έξω από την πόλη.

Διατάχθηκε όμως από εκείνον που τον έστειλε, όχι απλώς να τους καλέσει αλλά ακόμη και να τους αναγκάσει. Κι όμως εφόσον βέβαια η πίστη είναι σε όλους προαιρετική και είναι δεκτό αυτό από τον Θεό, τότε γιατί αναγκάζονται κάποιοι; Ναι, **και αυτό έγινε κατ’ οικονομία**. Γιατί έπρεπε, ναι έπρεπε**, επειδή οι εθνικοί ήταν υποδουλωμένοι στην ανυπόφορη πλεονεξία και βρίσκονταν κάτω από τον διαβολικό ζυγό, και κατά κάποιο τρόπο ήταν δεμένοι με τις αδιάσπαστες αλυσίδες των αμαρτημάτων τους και δεν γνώριζαν τον από τη φύση Του και αληθινό Θεό των όλων, χρειάζονταν εντονότερη πρόσκληση που έμοιαζε με εξαναγκασμό, για να μπορέσουν να αναβλέψουν προς τον Θεό και να γευθούν τα ιερά μαθήματα, ώστε να απομακρυνθούν από την αρχαία απάτη και να ξεφύγουν κατά κάποιο τρόπο από το χέρι του διαβόλου**.

Και πράγματι είπε ο Χριστός: «*Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ (: Κανείς δεν μπορεί να έλθει σε μένα πιστεύοντας στη θεϊκή μου προέλευση και αποστολή, εάν ο πατέρας μου, που με έστειλε στον κόσμο, δε μεταβάλει την ψυχή του και δεν τον ελκύσει με τη θεϊκή του δύναμη και χάρη. Και όταν αυτός ελκυστεί προς εμένα, εγώ θα ολοκληρώσω το έργο της σωτηρίας του και θα τον αναστήσω την έσχατη ημέρα της Κρίσεως)*» [Ιω. 6, 44]. Αλλά και η λέξη γενικά εμφανίζει **την κλήση ως έργο δύναμης που ταιριάζει στον Θεό**.

Κάτι τέτοιο βρίσκουμε να λέγει και ο Δαβίδ στον Θεό γι' αυτούς: «*Μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις, ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ (: και όπως με σιδερένιο φίμωτρο και χαλινάρι συσφίγγονται οι σιαγόνες των αγρίων ζώων, έτσι και Εσύ, Κύριε, ας σφίξεις με χαλινάρι και ας περιορίσεις τους αμαρτωλούς, οι οποίοι μένουν αμετανόητοι και δεν θέλουν να πλησιάσουν προς Εσένα)*» [Ψαλμ. 31, 9]. Βλέπεις ότι σαν με κάποιο χαλινάρι επιστρέφει προς τον εαυτό Του ο Θεός των όλων, εκείνους που αποσκίρτησαν με τρόπο άγριο; Γιατί είναι αγαθός και φιλάνθρωπος ο Θεός, «*ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν (: ο οποίος θέλει να σωθούν όλοι οι άνθρωποι και με την πίστη να γνωρίσουν βαθύτερα και πληρέστερα την αλήθεια)*» [Α΄ Τιμ. 2, 4].

ΠΗΓΕΣ:

- Αγίου Κυρίλλου, αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, ***Εξήγησις υπομνηματική εις το κατά Λουκάν ευαγγέλιον***, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ερευνητικό έργο «Οι δρόμοι της πίστης: Ψηφιακή Πατρολογία».

(https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/09/commentarii-in-lucam_.pdf)

- Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας ***Άπαντα τα έργα***, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος Παλαμάς», εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 2005, «*Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Β΄*», κεφάλαιο 14^{ο}, τόμος 26, σελ. 59-67.
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία* (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα*, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.

- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα*, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- Π.Τρεμπέλα, *Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία*(απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)